

دانشکده علوم اداری و اقتصادی

گروه حسابداری

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد

تحلیل دیدگاه حسابرسان در رابطه با عوامل مؤثر بر اعتماد آنها به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی

استاد راهنما:

دکتر محمد علی باقرپورولاشانی

استاد مشاور:

دکتر مهدی عرب صالحی نصرآبادی

نگارش:

سمیه ظفرزاده

تابستان 1391

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشکده علوم اداری و اقتصادی

گروه حسابداری

عنوان پایان نامه:

تحلیل دیدگاه حسابرسان در رابطه با عوامل مؤثر بر اعتماد آنها به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی

مؤلف:

سمیه ظفرزاده

ارائه شده جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته حسابداری

استاد راهنما:

دکتر محمد علی باقرپورولاشانی

استاد مشاور:

دکتر مهدی عرب صالحی نصرآبادی

تابستان 1391

تقدیم به پدر بزرگوار و مادر عزیزم
که مطمئن ترین تکیه گاههای تمام زندگی و مهربان ترین پشتیبانانم هستند

و

تقدیم به همسر مهربان و یار همراهم
که با ایثار و فداکاری اش مشوق کارم بود

تقدیر و تشکر

سپاس و ستایش خدای یگانه و مهربانی که وجودمان را آکنده از عطش پویایی و دانش پژوهی ساخت. سپاس خدای رحمان و رحیم را که امواج لطیف و پرخروش محبتش ارمغان آور تبلور آگاهی است. حمد و ثنا خدایی را که عشق به علم و پژوهش را در وجودمان قرار نهاد و بدان طراوت بخشید تا بتوانیم به دیگر انسان‌ها نیز طراوت و شادی بخشیم.

در اینجا وظیفه خود می‌دانم که از اساتید معظم و افرادی که به نحوی در به انجام رساندن این مجموعه حقیر را یاری داده‌اند تشکر بنمایم. از استاد ارجمند جناب آقای دکتر محمد علی باقر پور ولاشانی بابت راهنمایی‌ها و تذکر نکات سودمند و دقیق ایشان برای حل مشکلات در طول زمان تحقیق سپاسگزارم. همچنین از استاد گرانمایه و ارجمندم آقای دکتر مهدی عرب صالحی نصرآبادی که استاد مشاور پژوهش حاضر بودند و جناب آقای دکتر محمد بلبلیان که در مراحل مختلف رساله، نظرات مفیدی را در جهت بهبود کیفی آن ارائه نمودند، بسیار سپاسگزارم. همچنین از اساتید گرانمایه گروه حسابداری دانشکده اقتصاد و علوم اداری دانشگاه فردوسی که در دوران تحصیل از محضر پربارشان فایده بردم، تشکر می‌نمایم.

دانشکده علوم اداری و اقتصادی

چکیده پایان نامه

نام و نام خانوادگی دانشجو: سمیه ظفرزاده	شماره دانشجویی: 8813220134
استاد راهنما: دکتر محمد علی باقر پور ولاشانی	
استاد مشاور: دکتر مهدی عرب صالحی نصر آبادی	
گروه آموزشی: حسابداری	رشته تحصیلی: حسابداری
تاریخ دفاع: 91/6/31	تعداد صفحات پایان نامه: 178
درجه ارزشیابی رساله / پایان نامه: 18.63	
عنوان رساله / پایان نامه: بررسی نگرش حسابرسان نسبت به عوامل تاثیرگذار بر اعتماد آنها به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی	
واژگان کلیدی: اعتماد، تردید حرفه‌ای، ویژگی‌های اعتماد شونده (حسابرس و موسسه حسابرسی)، ویژگی‌های اعتماد کننده (مدیریت و شرکت صاحبکار).	
<p>چکیده:</p> <p>تحقیق حاضر به منظور بررسی و تحلیل دیدگاه حسابرسان در خصوص عوامل موثر بر اعتماد آنها به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی طرح ریزی و انجام شده است. با وجود الزام حسابرسان به برنامه‌ریزی و اجرای فرایند حسابرسی با تردید حرفه‌ای، این موضوع را نیز باید در نظر داشت که حسابرسی صورت‌های مالی نمی‌تواند بدون اعتماد حسابرس به صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی انجام شود زیرا صورت‌های مالی و شواهد و مدارک ارائه شده توسط مدیریت، مبنای کار حسابرسان را فراهم می‌کنند. در عین حال، سطوح بیش از حد اعتماد و اطمینان، ممکن است به تردید حرفه‌ای حسابرسان آسیب برساند. بر این اساس، بررسی دیدگاه حسابرسان در خصوص عوامل موثر بر سطح اعتماد آنها، جهت درک روابط میان حسابرسان و مدیریت صاحبکار ضروری است.</p> <p>برای جمع آوری اطلاعات لازم جهت انجام تحقیق، از پرسشنامه استفاده شده و از آنجایی که پرسشنامه استاندارد شده‌ای جهت انجام تحقیق وجود نداشت، پرسشنامه‌ای متناسب با ماهیت و موضوع تحقیق و بر اساس نتایج تحقیقات قبلی در</p>	

خصوص عوامل موثر بر سطح اعتماد حسابرسان به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی طراحی گردید. به کمک این پرسشنامه تأثیر برخی از ویژگی‌های اعتماد کننده (حسابرس و موسسه حسابرسی) شامل سن، تجربه کاری، جنسیت، وضعیت تأهل، رده سازمانی حسابرس و اندازه موسسه حسابرسی، نوع تأثیر (افزایش، کاهش یا بی‌تأثیر) و میزان اهمیت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد یا خیلی زیاد) 54 مورد از ویژگی‌های اعتماد شونده (مدیریت و شرکت صاحبکار) در 10 طبقه شامل توانایی مدیریت صاحبکار، شهرت مدیریت صاحبکار، پاسخگویی مدیریت صاحبکار، اعتقادات دینی مدیریت صاحبکار، رعایت هنجارهای اخلاقی توسط مدیریت صاحبکار، خیرخواهی مدیریت صاحبکار، سیستم کنترل‌های داخلی شرکت صاحبکار، ساختار سرمایه شرکت صاحبکار، سودآوری شرکت صاحبکار و سوابق حسابرسی شرکت صاحبکار و نیز سایر موارد شامل وجود فشارهای غیرعادی بر فعالیت و مدیریت شرکت صاحبکار، پر ریسک بودن نوع و زمینه فعالیت شرکت صاحبکار، وجود ابهام عمده در رابطه با تداوم فعالیت شرکت صاحبکار، وجود اشتراک و شباهت بین مدیریت صاحبکار و حسابرس بر اعتماد حسابرسان به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی مورد بررسی قرار گرفت. نمونه آماری تحقیق به روش تصادفی ساده انتخاب شده‌اند که شامل حسابرسان شاغل در مؤسسات عضو جامعه‌ی حسابداران رسمی (179 نفر) در رده‌های سازمانی شریک یا مدیر، سرپرست ارشد، سرپرست و حسابرس ارشد (دارای توانایی ارزیابی ریسک حسابرسی و تصمیم‌گیری در خصوص اعتماد و یا عدم اعتماد) می‌باشد.

اطلاعات گردآوری شده، به کمک آزمون T- استیودنت دو نمونه‌ای مستقل، آزمون رتبه علامت‌دار ویلکاکسون، آزمون آنالیز واریانس یک طرفه، آزمون T- استیودنت تک نمونه‌ای و ضریب همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل شد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که از دیدگاه حسابرسان ابعاد سیستم کنترل‌های داخلی شرکت صاحبکار، رعایت هنجارهای اخلاقی توسط مدیریت صاحبکار، توانایی مدیریت صاحبکار، شهرت مدیریت صاحبکار، پاسخگویی مدیریت صاحبکار، سوابق حسابرسی شرکت صاحبکار به ترتیب اولویت از اهمیت بیشتری برخوردارند. به علاوه تحلیل تأثیر ویژگی‌های اعتماد کننده (حسابرس و موسسه حسابرسی) بر اهمیت 11 بعد ارائه شده نشان می‌دهد که اهمیت برخی عوامل از دیدگاه حسابرسان در سنین مختلف و با تجربه‌های حسابرسی گوناگون (از جمله عوامل توانایی مدیریت صاحبکار، ساختار سرمایه شرکت صاحبکار، سوابق حسابرسی شرکت صاحبکار) و بین زنان و مردان (از جمله عوامل توانایی مدیریت صاحبکار، پاسخگویی مدیریت صاحبکار، خیرخواهی مدیریت صاحبکار، سیستم کنترل داخلی شرکت صاحبکار، سوابق حسابرسی شرکت صاحبکار) و مجردان و متأهلین (از جمله عوامل توانایی مدیریت صاحبکار، پاسخگویی مدیریت صاحبکار، رعایت هنجارهای اخلاقی توسط مدیریت صاحبکار، خیرخواهی مدیریت صاحبکار، سیستم کنترل‌های داخلی شرکت صاحبکار، ساختار سرمایه شرکت صاحبکار، سودآوری شرکت صاحبکار و سوابق حسابرسی شرکت صاحبکار)، یکسان می‌باشد. اهمیت سایر ابعاد با افزایش سن و تجربه، افزایش یافته و عموماً حسابرسان مرد و نیز افراد متأهل اهمیت بیشتری را برای برخی موارد قائل شده‌اند. همچنین، بررسی تأثیر رده سازمانی حسابرس و اندازه موسسه حسابرسی بر اهمیت ابعاد مذکور نشان می‌دهد که عمدتاً دیدگاه حسابرسان شاغل در رده‌های سازمانی مختلف و در مؤسسات حسابرسی با اندازه‌های مختلف یکسان است.

امضا استاد راهنما

1	فصل اول: کلیات پژوهش
2	1-1) مقدمه
3	2-1) مسئله اصلی تحقیق
3	3-1) تشریح و بیان موضوع
4	4-1) ضرورت انجام تحقیق
6	5-1) اهداف اساسی از انجام تحقیق
7	6-1) سوال اصلی تحقیق
7	7-1) روش انجام پژوهش
7	1-7-1) روش تحقیق
7	2-7-1) روش‌های گردآوری اطلاعات
7	3-7-1) قلمرو تحقیق
7	4-7-1) جامعه آماری
8	5-7-1) روش انتخاب نمونه
8	6-7-1) روش‌های استفاده شده برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمون فرضیه‌ها
8	8-1) تعریف واژه‌ها و اصطلاحات تخصصی تحقیق
9	9-1) ساختار فصول آتی

10 فصل دوم: مبانی نظری تحقیق
11 (1-2) مقدمه
11 (2-2) مبانی نظری پژوهش
12 (1-2-2) اعتماد
15 (2-2-2) تردید حرفه‌ای
16 (3-2-2) حسابرس، اعتماد و تردید حرفه‌ای
17 (3-2) متغیرهای تأثیر گذار بر اعتماد حسابرس به صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی
19 (1-3-2) متغیرهای تأثیر گذار مربوط به اعتماد کننده (حسابرس)
20 (1-1-3-2) جنسیت حسابرس
20 (2-1-3-2) سن حسابرس
21 (3-1-3-2) تجربه حسابرس
21 (4-1-3-2) اندازه موسسه حسابرسی
21 (5-1-3-2) رده سازمانی حسابرس
22 (2-3-2) متغیرهای تأثیر گذار مختص اعتماد شونده (صاحبکار)
22 (1-2-3-2) ویژگی‌های مدیریت صاحبکار
23 (1-1-2-3-2) توانایی
23 (1-1-1-2-3-2) دانش
24 (2-1-1-2-3-2) صلاحیت و شایستگی
24 (3-1-1-2-3-2) مهارت‌ها
24 (2-1-2-3-2) خیرخواهی
25 (1-2-1-2-3-2) تمایل به کمک

25(2-2-1-2-3-2) در دسترس بودن
25(3-2-1-2-3-2) به اشتراک گذاشتن منابع
25(4-2-1-2-3-2) پذیرش نظرات دیگران
26(5-2-1-2-3-2) مهربان بودن
26(6-2-1-2-3-2) تعهد
26(3-1-2-3-2) هنجارهای درونی شده
26(1-3-1-2-3-2) درستی و راستی
26(2-3-1-2-3-2) محتاط بودن
26(4-1-2-3-2) مسئولیت پذیری و پاسخ گویی
26(1-4-1-2-3-2) قابلیت اطمینان
27(2-4-1-2-3-2) اعتماد به نفس
27(3-4-1-2-3-2) ثبات و قابلیت پیش بینی
27(4-4-1-2-3-2) مسئولیت پذیری
28(5-1-2-3-2) اعتبار و شهرت
28(6-1-2-3-2) اعتقادات دینی مدیریت صاحبکار
28(2-2-3-2) خصوصیات و ویژگی های سازمانی شرکت صاحبکار
29(1-2-2-3-2) سیستم کنترل داخلی
30(3-2-2-3-2) ویژگی های حاکمیت شرکتی
31(1-3-2-2-3-2) تمرکز مالکیت
31(2-3-2-2-3-2) مالکیت نهادی
32(3-3-2-2-3-2) نفوذ مدیر عامل
32(4-3-2-2-3-2) دوگانگی وظیفه مدیر عامل

33 اندازه هیئت مدیره. (5-3-2-2-3-2)
33 استقلال هیئت مدیره و ترکیب اعضای هیئت مدیره. (6-3-2-2-3-2)
34 اتکای بر بدهی. (7-3-2-2-3-2)
34 مدت زمان تصدی مدیر عامل در هیئت مدیره. (8-3-2-2-3-2)
35 سودآوری شرکت. (4-2-2-3-2)
35 سایر متغیرهای تأثیرگذار. (3-3-2)
36 تجربه گذشته حسابرس. (1-3-3-2)
36 شباهت. (2-3-3-2)
36 خلاصه و نتیجه گیری. (4-2)
41 فصل سوم: روش‌شناسی تحقیق
42 مقدمه. (1-3)
42 جامعه آماری. (2-3)
42 روش‌های گردآوری داده‌ها. (3-3)
43 طراحی پرسش‌نامه. (1-3-3)
43 روایی پرسش‌نامه. (1-1-3-3)
44 پایایی پرسش‌نامه. (2-1-3-3)
44 تعیین اندازه نمونه. (4-3)
45 روش نمونه‌گیری. (5-3)
46 روش‌های آماری به کار رفته در تحقیق. (6-3)

48	فصل چهارم: تجزیه و تحلیل اطلاعات
49	4 - 1) مقدمه
49	4 - 2) آمار توصیفی
50	4-2-1) بررسی ویژگی‌های جمعیت شناختی آزمودنی‌ها
50	4-2-1-1) بررسی متغیر جنسیت
50	4-2-1-2) بررسی متغیر سن
50	4-2-1-3) بررسی متغیر وضعیت تأهل
50	4-2-1-4) بررسی متغیر سمت یا رده سازمانی پاسخگویان
51	4-2-1-5) بررسی متغیر تجربه کاری پاسخگویان
51	4-2-1-6) بررسی متغیر رشته تحصیلی و سطح تحصیلات
51	4-2-1-7) بررسی متغیر محل خدمت
51	4-2-1-8) بررسی متغیر اندازه موسسه حسابرسی
52	4-2-2) توصیف آماری سوال‌های پرسش نامه
55	4-3) آمار استنباطی
56	4-3-1) بررسی اهمیت هر یک از عوامل مطروحه در پرسشنامه (54 عامل)
57	4-3-2) بررسی اهمیت ابعاد مطروحه در پرسشنامه (11 گروه سوال)
62	4-3-3) بررسی تأثیر سن و تجربه کاری بر سطح اعتماد حسابرسان
62	4-3-3-1) سن پاسخگو
64	4-3-3-2) تجربه کاری پاسخگو
65	4-3-4) بررسی تأثیر جنسیت و تأهل بر سطح اعتماد حسابرسان

66جنسیت (1-4-3-4)
68وضعیت تأهل (2-4-3-4)
70بررسی تأثیر رده سازمانی و اندازه موسسه حسابرسی بر سطح اعتماد حسابرسان (5-3-4)
71رده سازمانی حسابرس (1-5-3-4)
74اندازه موسسه حسابرسی (2-5-3-4)
77خلاصه و نتیجه گیری (4-4)
81 فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
82مقدمه (1-5)
82نتایج تحقیق و تحلیل یافته‌ها (2-5)
82متغیرهای مربوط به ویژگی‌های اعتماد کننده (حسابرس یا شرکت حسابرسی) (1-2-5)
84متغیرهای مربوط به ویژگی‌های اعتماد شونده (2-2-5)
86محدودیت‌های تحقیق (3-5)
86پیشنادهایی برای تحقیقات آتی (4-5)
89 منابع و ماخذ
90منابع فارسی
90منابع انگلیسی

95.....	پیوست ها
96	پیوست الف: پرسشنامه
101	پیوست ب: آمار توصیفی جمعیت شناسی
104	پیوست ج: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سؤالات پرسشنامه
119	پیوست د: نتایج آزمون رتبه علامتدار ویلکاکسون برای بررسی اهمیت تاثیر هر کدام از عوامل مطروحه در پرسشنامه بر اعتماد حسابرسان
131	پیوست ه: خروجی های نرم افزار

فصل اول : کلیات پژوهش

1-1) مقدمه

اعتماد به عنوان یک رابطه، پدیده رایجی است که در جوامع اجتماعی شکل گرفته و تقویت می‌شود. اعتماد را "انتظار فرد یا گروه به اینکه می‌توان به تعهدات و اظهارات کتبی یا شفاهی فرد یا گروه دیگر اتکا نمود" تعریف کرده‌اند، به طوری که فرد را قادر به پذیرش عنصر خطر در کنش با دیگران می‌سازد. با وجود این خطر و این عدم قطعیت‌ها در روابط، افراد به خاطر حسن ظن و احساس مثبتی که به یکدیگر داشته، به هم اعتماد می‌کنند. اما اعتماد تنها شامل عقاید فرد نسبت به دیگران نیست، بلکه تمایل به استفاده از این شناخت به عنوان مبنایی برای عمل را نیز در بر دارد؛ بنابراین، اعتماد میزان اطمینان به دیگری و تمایل به عمل بر اساس گفته‌ها، اقدامات و تصمیمات وی است (زین‌آبادی، 1387).

در فرایند حسابرسی نیز طی روابط اجتماعی شکل گرفته بین حسابرس و صاحبکار، این اعتماد ایجاد و در برخی شرایط بر تصمیمات حسابرس از جمله تصمیم به قبول صاحبکار، برنامه-ریزی حسابرسی، ارزیابی خطر حسابرسی، طراحی آزمون‌های کنترل و محتوا، ارزیابی مدارک، انتخاب تکنیک‌ها و روش‌های حسابرسی، میزان اعمال مراقبت‌های حرفه‌ای، نحوه اظهارنظر در خصوص گزارشات و ... تأثیر می‌گذارد. از طرفی، حسابرسی صورت‌های مالی نمی‌تواند بدون اعتماد حسابرس به مدیریت شرکت انجام شود. حسابرسان به اطلاعاتی که مدیران فراهم و به همکاری آن‌ها برای انجام حسابرسی نیاز دارند. مدیریت صاحبکار، نسبت به حسابرسان، دانش و آگاهی بسیار بیشتری در خصوص واحد مورد رسیدگی دارند. با این وجود، اگر این اعتماد به طور گسترده‌ای شکل گیرد، تردید حرفه‌ای حسابرسان آسیب می‌بیند (رنی¹ و دیگران، 2010).

لذا با توجه به اهمیت اعتماد در فرایند حسابرسی و عدم وجود مدل خاصی در خصوص عوامل مؤثر بر اعتماد حسابرس به صاحبکار، مطالعه در زمینه جنبه‌های رفتاری این‌گونه روابط و عواملی که ممکن است دیدگاه حسابرسان را در خصوص مدیریت و دقت و صحت شواهد و مدارک ارائه شده توسط وی تحت تأثیر قرار دهد کمک شایانی در جهت شناخت عوامل اساسی و زیر بنایی که ساختار رابطه میان حسابرسان و مدیران شرکت‌ها را شکل می‌دهد، خواهد نمود. بر این اساس، در

¹Rennie

این فصل ابتدا مسئله و موضوع اصلی تحقیق و ضرورت انجام آن و در انتها شرح مختصری در خصوص روش‌های مورد استفاده ارائه می‌گردد.

1-2) مسئله اصلی تحقیق

با وجود اینکه طبق استانداردهای پذیرفته شده حسابرسی، حسابرسان ملزم هستند فرایند حسابرسی را با تردید حرفه‌ای برنامه‌ریزی و اجرا نمایند (اعمال مراقبت حرفه‌ای)، این موضوع را نیز باید در نظر داشت که حسابرسی صورت‌های مالی نمی‌تواند بدون اعتماد حسابرس به صاحبکار انجام و حسابرس چاره‌ای جز اعتماد به مدارک ارائه شده توسط صاحبکار ندارد. حسابرسان به اطلاعاتی که مدیران فراهم و ارائه نموده و به همکاری آن‌ها برای انجام حسابرسی نیاز دارند. علاوه بر این، اعتماد برای اجرای کارا و اثربخش فرایند حسابرسی عنصری ضروری است. از طرفی چنانچه اجازه داده شود که این اعتماد به میزان گسترده‌ای شکل گیرد، ممکن است تردید حرفه‌ای حسابرسان آسیب ببیند (رنی و دیگران، 2010).

با توجه به تأثیر اعتماد بر کلیه مراحل فرایند حسابرسی، از پذیرش صاحبکار تا مرحله‌ی ارائه گزارش حسابرسی، حسابرسان باید به موضوع اعتماد و عوامل موثر بر آن توجه ویژه‌ای داشته باشند تا از این طریق بتوانند ارزیابی دقیقی از ریسک‌های مختلف داشته و اظهارنظر درستی راجع به منصفانه بودن صورت‌های مالی ارائه نمایند. با توجه به اهمیت اساسی موضوع اعتماد در فرایند حسابرسی، این تحقیق به دنبال شناسایی عوامل تأثیرگذار بر اعتماد حسابرس به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی می‌باشد.

1-3) تشریح و بیان موضوع

سهامداران معمولاً تصمیم‌گیری را به مدیران و رهبرانی واگذار نموده که اطمینان دارند عملکرد شرکت را به نفع آن‌ها مدیریت می‌نمایند. اما عدم تقارن اطلاعاتی در این روابط اغلب باعث می‌شود که سهامداران نتوانند مستقیماً عملکرد شرکت را بررسی نمایند. بنابراین، اکثر سهامداران (تا حدود زیادی) برای به دست آوردن اطلاعاتی در خصوص عملکرد و وضعیت شرکت، بر گزارشات مالی حسابرسی شده اتکا می‌نمایند. حسابرسان نیز برای ارائه اظهارنظر در خصوص صورت‌های مالی از مدارک و شواهد ارائه شده توسط مدیریت به عنوان یک منبع اطلاعاتی استفاده می‌کنند. در این شرایط، رابطه میان آن‌ها بر اساس میزان اطمینان و اتکاء حسابرسان نسبت به مدیران شرکت، مدارک

و شواهد ارائه شده توسط مدیران، و میزان صداقت و درستی آنان در چگونگی ارائه عملکرد و وضعیت شرکت داشته‌اند، اهمیت پیدا می‌کند. با وجود اهمیت این موضوع، توجه کمی به درک جنبه‌های رفتاری این‌گونه روابط و عوامل مؤثر بر دیدگاه حسابرسان (به ویژه در خصوص دقت و صحت شواهد و مدارک ارائه شده توسط مدیریت) شده و عوامل اساسی و زیر بنایی که ساختار رابطه بین حسابرسان و مدیران را شکل می‌دهد به درستی شناخته نشده است.

این تحقیق استدلال می‌کند که بحث اعتماد برای حسابرسان در برقراری ارتباط با مدیران شرکت‌ها به دو دلیل مهم است. اول اینکه، حسابرسان به مدیران شرکت‌ها، با استفاده نمودن از صورت‌های مالی و شواهد تهیه شده توسط آن‌ها به عنوان مبنایی برای کار خود، اتکا می‌نمایند. در این شرایط حسابرسان راه چاره‌ای جز اعتماد به مدیران شرکت به عنوان ارائه کننده شواهد و گزارشات، ندارند؛ و دوم اینکه، حسابرسان در روابطشان با مدیران شرکت ریسک‌هایی (مثل خطر تقلب یا اشتباه در صورت‌های مالی) را متحمل می‌شوند. به منظور کاهش این ریسک‌ها، حسابرسان نیاز دارند که به صداقت، خیرخواهی، و شایستگی مدیران شرکت‌ها اعتماد کنند (شپارد^۲، 1998).

بررسی دیدگاه حسابرسان در خصوص عوامل مؤثر بر سطح اعتماد آن‌ها، جهت درک مبانی رفتاری در این‌گونه روابط و همچنین روابط مشابهی که در آن بحث نمایندگی، عدم اطمینان و ریسک وجود دارد، ضروری است. تئوری اعتماد و مدل‌های مربوطه می‌توانند به ما در درک چگونگی این شرایط از طریق شناسایی ماهیت و نقش عوامل رفتاری، نگرش‌ها و ادراکاتی که ممکن است ایجاد، گسترش و اثربخشی چنین روابطی را تحت تأثیر قرار دهد، کمک نمایند (مایر^۳ و دیویس^۴، 1999؛ وینترو^۵، 2000). این پژوهش با استفاده از این تئوری و مدل‌های مربوطه به بررسی عوامل مؤثر بر ایجاد اعتماد میان حسابرسان و مدیران شرکت را می‌پردازد.

1-4) ضرورت انجام تحقیق

اعتماد، عنصر بسیار مهمی در شروع، گسترش، و حفظ روابط مؤثر بین افراد می‌باشد (مورمن^۱ و دیگران 1992؛ وینترو، 2000). مورمن و دیگران (1992) نشان دادند که دو مزیت عمده در

^۲Sheppard
^۳Mayer
^۴Davis
^۵Wintoro
^۱Moorman

خصوص اعتماد وجود دارد. اول اینکه، از طریق اعتماد به دیگری، درک متقابل بین طرفین در یک رابطه افزایش می‌یابد و دوم اینکه کیفیت ارتباطات (که از طریق افزایش رضایت، افزایش وفاداری، و کاهش دعاوی اندازه‌گیری می‌شود) افزایش می‌یابد.

در فرایند حسابرسی نیز حسابرس، عملیات حسابرسی را در محیطی از عدم تقارن‌های اطلاعاتی انجام می‌دهد که در آن مدیریت و کارکنان صاحبکار دانش بیشتری را نسبت به حسابرس، در خصوص واحد مورد رسیدگی داشته و توضیحات مدیریت و کارکنان صاحبکار، اغلب نقطه شروع خوبی برای جمع‌آوری مدارک جهت بررسی (رسیدگی) صورت‌های مالی است. در نتیجه، حسابرسان به همکاری صاحبکار وابسته و در معرض این خطر قرار داشته که ممکن است این اعتماد به صاحبکار درست نباشد (کپ^۷ و دیگران، 2003). بر این اساس، عنصر اعتماد در شرایط ریسکی و عدم اطمینان میان حسابرسان و مدیران از اهمیت بالایی برخوردار است.

با توجه به اهمیت اعتماد در روابط میان حسابرس و مدیریت صاحبکار، در خصوص تأثیری که اعتماد بر فرایند حسابرسی دارد، کرلر سوم^۸ و دیگران (2005) نشان دادند که اعتماد حسابرسان ارتباط منفی و معنی‌داری با ارزیابی خطر تقلب دارد. این تحقیق نشان می‌دهد که ارزیابی ریسک تقلب تحت تأثیر اعتماد حسابرسان به مدیریت صاحبکار است. بعلاوه، طرفداران چرخش اجباری حسابرسان، معتقدند که اعتماد، بی‌طرفی حسابرسان را مختل و جایگزین تردید حرفه‌ای (که برای انجام حسابرسی ضروری است) می‌گردد. در چنین حالتی، ممکن است حسابرسان کار خود را با عدم رعایت بی‌طرفی و تردید حرفه‌ای انجام دهند.

کرلر سوم و برندن^۹ (2010) نیز نشان دادند اعتماد حسابرس به مدیریت صاحبکار رابطه‌ی مثبتی با تعهد وی به حمایت از روش‌های مورد ترجیح صاحبکار دارد، که به نوبه خود رابطه‌ی مثبتی با ارزیابی حسابرس از مقبولیت روش‌های مورد استفاده صاحبکار خواهد داشت.

به طور کلی، نتایج تحقیق آنان نشان می‌دهد که حسابرسانی که به مدیریت صاحبکار اعتماد می‌کنند، به احتمال بیشتری روش‌های گزارشگری مالی مورد نظر صاحبکار را بپذیرند. با این حال، ممکن است اعتقاد بر این باشد که قابلیت اعتماد مدیریت صاحبکار از ویژگی‌های مهم مدیریت است

^۷Kopp

^۸Kerler III

^۹Brandon

و باید به عنوان یک مدرک در هنگام تصمیم‌گیری استفاده شود. بعلاوه، حسابرسان ناچارند به مدیران شرکت به عنوان ارائه دهندگان گزارش‌های مالی اعتماد کنند با اینکه واقعاً نمی‌دانند آیا آن‌ها نشان دهنده‌ی وضعیت مالی و نتایج واقعی فعالیت‌های شرکت هستند یا خیر. زیرا حسابرسان به اطلاعاتی که مدیران فراهم می‌آورند و به همکاری مدیریت برای انجام حسابرسی نیاز دارند (رنی و دیگران، 2010).

با توجه به نقش بسیار مهم اعتماد در کیفیت رابطه بین حسابرسان و مدیران شرکت (میزان اعتماد حسابرسان به قابلیت اطمینان و اتکای مدیران و شواهد ارائه شده توسط آنان) و اینکه این اعتماد می‌تواند به شدت اقدامات و رسیدگی‌های حسابرس و اظهار نظر وی را تحت تأثیر قرار دهد، بررسی عوامل موثر بر آن حائز اهمیت می‌باشد.

1-5) اهداف اساسی از انجام تحقیق

هدف اصلی این تحقیق، بررسی دیدگاه حسابرسان در خصوص عوامل موثر بر سطح اعتماد آنان نسبت به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی می‌باشد تا بتوان با شناخت این عوامل کمکی در جهت درک جنبه‌های رفتاری و شناخت عوامل اساسی و زیر بنایی تشکیل دهنده ساختار این روابط نمود.

پس از شناخت این عوامل اساسی و زیر بنایی، با توجه به عدم وجود مدل خاصی در خصوص عوامل مؤثر بر اعتماد حسابرس به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی، هدف اساسی دیگر این تحقیق، ارائه مدلی در این خصوص می‌باشد.

1-6) سوال اصلی تحقیق

از دیدگاه حسابرسان چه عواملی بر اعتماد آن‌ها به مدیریت صاحبکار و مدارک ارائه شده توسط وی تأثیرگذار است؟

1-7) روش انجام پژوهش

در این بخش روش انجام این پژوهش در قالب روش تحقیق، روش‌های گردآوری اطلاعات، قلمرو تحقیق، جامعه و نمونه آماری، روش‌های ارائه شده برای تجزیه و تحلیل اطلاعات و آزمون فرضیه‌ها ارائه می‌گردد.